

4.4.2008

PSA-2008-R-3-531

Tätä päätös/lausuntoversiota on muokattu huomioiden henkilötietolain (523/1999) tavoitteet yksityisyyden suojasta.

Componenta Suomivalimo Oy
Parkatintie 31
74120 Iisalmi

Viite / Hänvisning

Asia / Ärende

Yhteysviranomaisen lausunto Componenta Suomivalimo Oy:n valimon tuotannon laajennusta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Componenta Suomivalimo Oy on toimittanut 24.1.2008 Pohjois-Savon ympäristökeskukselle ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (YVA-laki, 468/1994) mukaisen arviointiohjelman, joka koskee Componenta Suomivalimo Oy:n valimon tuotannon laajennusta Iisalmen Parkatissa.

HANKKEEN TIEDOT JA YVA-MENETTELY

Hankkeen nimi

Componenta Suomivalimo Oy, valimon tuotannon laajennushanke, Iisalmi

Hankkeesta vastaava

Componenta Suomivalimo Oy
Parkatintie 31
74120 Iisalmi

Hankkeesta vastaavan yhteyshenkilö on Mikko Koljonen, puh: 010 403 3633.

Yhteysviranomainen

Pohjois-Savon ympäristökeskus
Sepänkatu 2 B
70100 Kuopio

Yhteysviranomaisen yhteyshenkilö on Jorma Lappalainen puh: 040 511 8266.

YVA-menettely

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA-menettely) tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja huomioon ottamista suunnittelussa ja pää-

töksenteossa sekä lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia.

YVA-asetuksen (713/2006) mukaisesti hankkeiden suunnittelun yhteydessä ennen päätöksiä ja lupamenettelyitä suoritetaan YVA-menettely. YVA-asetuksen 6 §:n hankeluettelon 4. kohdan mukaan mm. sellaiset valimot, joissa tuotanto tai tuotannon muutokset on yli 5000 tonnia vuodessa kuuluvat ympäristövaikutusten arviointia koskevan lain piiriin.

YVA-menettely alkaa, kun hankkeesta vastaava toimittaa arviointiohjelman yhteysviranomaisena toimivalle alueelliselle ympäristökeskukselle. Arviointiohjelma on hankkeesta vastaavan suunnitelma siitä, miten arviointi tullaan suorittamaan. Yhteysviranomaisen antamassa lausunnossa esitetään, miltä osin arviointiohjelmaa on mahdollisesti tarkistettava.

Hankkeesta vastaava arvioi hankkeen ympäristövaikutukset arviointiohjelman ja siitä saamansa yhteysviranomaisen lausunnon pohjalta sekä kokoaa arvioinnin tulokset arviointiselostukseen. Hankkeesta vastaava toimittaa arviointiselostuksen yhteysviranomaiselle, joka kuuluttaa siitä julkisesti. Yhteysviranomaisen antaa myöhemmin lausuntonsa arviointiselostuksesta ja sen riittävydestä.

YVA-menettely päättyy, kun yhteysviranomaisen toimittaa lausuntonsa arviointiselostuksesta ja muiden kannanotot siitä hankkeesta vastaavalle.

Hankkeen tarkoitus ja sijainti

Componenta Suomivalimo Oy suunnittelee valimon tuotannon laajentamista Iisalmen Parkatissa. Tuotantokapasiteetti on tarkoitus nostaa nykyisestä ympäristöluvan mukaisesta 11 500 tonnia/vuosi tasoon 17 000 tonnia/vuosi. Todellinen vuosituotanto on vaihdellut viimeisen viiden vuoden aikana n. 8 000 tonnista 10 000 tonniin.

Componenta Suomivalimo Oy:n toimintatilat sijaitsevat Pohjois-Savossa Iisalmen kaupungissa Parkatin teollisuusalueella n. 2 km päässä Iisalmen keskustasta.

Arvioitavat vaihtoehdot

Componenta Suomivalimo Oy on esittänyt arviointiohjelmassaan, että ympäristövaikutuksia tarkastellaan sekä päävaihtoehdolle että nollavaihtoehdolle seuraavasti:

- **Päävaihtoehto:**
Päävaihtoehtona tarkastellaan Suomivalimon tuotannon laajentamishanketta, jossa tuotantokapasiteetti nostetaan 11 500 tonnista 17 000 tonniin.
- **0-vaihtoehto:**
Tarkastellaan Iisalmen Suomivalimon tuotannon laajentamishankkeen toteuttamatta jättäminen. Nollavaihtoehdossa Componenta Suomivalimo Oy:n tuotantokapasiteetti on 11 500 tonnia.

Hankkeen edellyttämät luvat ja päätökset

Viranomaisen ei saa myöntää ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (YVA-laki) 13 §:n mukaan YVA-lain soveltamisalaan kuuluvaan hankkeen to-

teuttamiselle lupaa tai tehdä siihen rinnastavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon.

Hankkeen toteuttaminen vaatii ympäristöluvan. Hankkeen toimintojen luvanvaraisuus perustuu ympäristönsuojelulakiin (86/2000) ja sen nojalla annettuun ympäristönsuojeluasetukseen (169/2000). Ympäristölupa kattaa kaikki ympäristövaikutuksiin liittyvät asiat kuten päästöt ilmaan ja veteen, jäteasiat, meluasiat jne.. Ympäristölupaviranomainen on Pohjois-Savon ympäristökeskus. Lupaviranomaisen on myönnettävä ympäristölupa, mikäli toiminta täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen asetusten vaatimat luvan myöntämisen edellytykset.

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 132/99) mukaan rakennuslupa on haettava kaikille uudisrakennuksille, joten hankkeen vaatimien rakennusten rakentamiseksi. Componenta Suomivalimo Oy:n tulee hakea rakennuslupa rakennusten rakentamiseksi. Lupaviranomaisena on Iisalmen kaupunki, joka rakennuslupaa käsitellessään tarkistaa, että rakennus on voimassa olevan kaavan ja rakennusmääräysten mukainen.

Kemikaalilain (744/89) mukaiset kemikaalien laajamittaista käyttöä ja varastointia koskevat lupahakemukset tulee tehdä Turvatekniikan keskukselle (TUKES). Kemikaalien vähäisestä teollisesta käsittelystä ja varastoinnista on tehtävä ilmoitus palopäällikölle tai kunnan kemikaaliviranomaiselle.

Arviointimenettelyn sovittaminen yhteen muiden lakien mukaisiin menettelyihin

Componenta Suomivalimo Oy on jättänyt ympäristölupahakemuksen Pohjois-Savon ympäristökeskukselle. Lupahakemusta on pyydetty täydentämään maaliskuun 2008 loppuun mennessä. Lupahakemusta ei tulla ratkaisemaan ennen kuin YVA-menettely on saatettu päätökseen.

Componenta Suomivalimo Oy:llä on tarkoitus hakea rakennuslupaa hankkeen edellyttämille lisärakennuksille ja rakentaa ne valmiiksi ennen YVA-menettelyn päättymistä.

ARVIOINTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Pohjois-Savon ympäristökeskus on yhteysviranomaisen ominaisuudessa kuuluttanut ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta Iisalmen kaupungin ja Pohjois-Savon ympäristökeskuksen ilmoitustauluilla 4.2.2008 – 7.2.2008. Kuulutus on julkaistu Iisalmen Sanomissa 3.2.2008. Arviointiohjelma on nähtävillä arviointimenettelyn ajan Iisalmen kaupungintalolla, Componenta Suomivalimo Oy:n toimitiloissa ja Pohjois-Savon ympäristökeskuksessa.

Arviointiohjelmaan on voinut tutustua myös internetissä osoitteessa: <http://www.ymparisto.fi>

Hanketta ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyä koskeva yleisötilaisuus on järjestetty Componenta Suomivalimo Oy:n toimitiloissa 11.2.2008.

Pohjois-Savon ympäristökeskus on pyytänyt arviointiohjelmasta lausuntoja viranomaisilta, muilta tahoilta ja kansalaisilta 7.3.2008 mennessä.

YHTEENVETO ESITETYISTÄ LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ

Pohjois-Savon ympäristökeskukselle toimitettiin 9 lausuntoa ja mielipidettä. Pohjois-Savon ympäristökeskus toimittaa kopion kaikista annetuista lausunnoista ja mielipiteistä Componenta Suomivalimo Oy:lle tämän lausunnon liitteinä.

Arviointiohjelmasta annettujen lausuntojen ja mielipiteiden keskeinen ympäristövaikutusten arviointiin liittyvä sisältö oli yhteysviranomaisen mielestä seuraava:

Pohjois-Savon liitolla ei ole huomautettavaa arviointiohjelmasta.

Savo-Karjalan tiepiiri pitää tärkeänä, että valimotoiminnan aiheuttaman lisääntyneen liikenteen vaikutukset liikenneturvallisuuteen ja liikenteen toimivuuteen sekä ympäristöön ja ihmisiin selvitetään riittävän kattavasti hankkeen koko vaikutusalueella.

Ihmisiin ja yhteiskuntaan kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa tulee arviointi tehdä myös lisääntyvän liikenteen aiheuttamat melu-, värinä-, pakokaasu- ja pienhiukkasten aiheuttavat vaikutukset huomioiden.

Itä-Suomen työsuojelupiirin työsuojelutoimistolla ei ole huomautettavaa arviointiohjelmasta.

Iisalmen Luonnon Ystävien Yhdistys ry. ja Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri ry toteavat yleisenä huomiona, että YVA-ohjelmassa eri vaihtoehdot on kuvattu periaatteessa oikein ja arviointiohjelman tiivistelmä on selkeä. Arviointiohjelmasta puuttuu hankkeesta vastaavan yhteishenkilön yhteystiedot.

Arviointiohjelman kartta-aineisto on yhdistysten mielestä heikko. Mm. kuvaa 6 (sivu 20) on pienennetty niin, ettei kuva ole enää lukukelpoinen. Samankaltaisia puutteita on myös muissa kuvissa.

Yhdistykset toteavat, että hanke on kuvattu siten, että valimotekniikkaan perehtymätönkin voi sen omaksua.

Yhdistykset esittävät, että arvioinnissa tulisi kiinnittää huomiota energiankulutukseen ja esittää arviointiselostuksessa energiankulutus ominaiskulutuksena tuotettua tonnia kohti sekä miettiä, miksi muun sähkön kulutus on noussut siten, että se on vuonna 2007 ollut jo suurin yksittäinen energiankulutuslaji. Samoin tulisi tarkastella raaka-aineiden kuljetusenergioita eri kuljetusmuotojen näkökulmasta, sillä yhdistykset epäilevät junakuljetusten olevan edullisemmat kuin kuorma-autokuljetukset.

Koska Euroopan unioni ja Suomen hallitus on esittänyt tarpeita vähentää kasvihuonekaasujen päästöjä ilmakehään, niin arviointiselostuksessa tulisi yhdistysten mielestä tarkastella, miten laajennus vastaa näihin haasteisiin.

Arviointiselostuksessa tulisi arvioida yhdistysten mielestä, lisääntykö laajenuksen yhteydessä hiukkaspäästöt ilmaan sekä selvittää mm. miten suuri osa nikkelistä on nikkelikarbonsylinä ja arvioida sen kulkeutuminen.

Lisäksi yhdistykset toteavat, että haihtuvien orgaanisten aineiden määrä (21,6 tonnia) on vuonna 2007 ylittänyt ympäristöluvan päästörajan (18,7 tonnia). Tästä syystä arviointiselostuksessa tulisi esittää, miten varmistutaan, ettei ylityksiä tapahtuisi tulevaisuudessa.

Ylä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymä toteaa, arviointiohjelmassa pääosin on otettu huomioon yrityksen toiminnasta aiheutuvat vaikutukset ja niiden arvioinnissa tarvittavat selvitykset. Ohjelmassa ei kuitenkaan ole esitystä energian käytöstä ja energiatehokkuuden arvioinnista. Energiatehokkuuden kehitystä tulee tarkastella yhdessä muiden ympäristövaikutusten kanssa. Energian käyttöä ominaiskulutuksen suhteessa on arvioitava ja esitettävä myös arvio koko tuotantoketjun energia-tehokkuudesta ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa.

Vaikutuksia maankäyttöön tulee tarkastella erityisesti lähimmän asutuksen suhteen, koska tälle asutukselle on yrityksen nykyisestäkin toiminnasta aiheutunut jo ympäristöhaittoja.

Vedenkäytön vaikutuksia tulee tarkastella ottaen huomioon aikaisemmat päästöt ympäristöön. Aikaisemmin maastoon johdettiin märkäerottimelta tulevaa vettä, jossa oli hiekkaa ja siihen sitoutuneena hiiltä ja vesi oli tästä syystä väriltään mustaa. Vaikka kiintoainepitoisen veden johtaminen on nyt lopetettu maastoon, tulee arvioida tämän aikaisemman toiminnan vaikutuksia ja mahdollisesti tarvittavia puhdistustoimia.

Melun vaikutusten arvioinnissa on selvitettävä, onko jo aikaisemmin tehdyssä meluselvityksessä otettu huomioon kaikki melulähteet ja arvioitu riittävällä tarkkuudella toiminnasta aiheutuvat meluhaitat.

Tuotannon kasvaessa tulee jätteenä käsiteltävän kaavaushiekan määrä merkittävästi lisääntymään. Hiekan hyötykäyttömahdollisuuksia on selvitettävä vaikutusten arvioinnissa, koska Peltomäen kaatopaikalla ei ole mahdollista hyödyntää kaikkea muodostuvaa hiekkajätettä.

Ilmapäästöjen osalta tulee selvittää myös mahdollisten metallipäästöjen laatu ja määrä.

Itä-Suomen lääninhallituksen sosiaali- ja terveystoimisto toteaa, että arviointiohjelma on rakenteeltaan selkeä ja helposti luettava, mutta sisältö on kuitenkin liian tiivis ja yleisluonteisesti esitetty, jonka johdosta arviointiohjelma kaipaa täsmennyksiä.

Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioimiseksi tulisi esittää kartalla vaikutusalueen väestörakenne, väestömäärä, asuinkiinteistöjen sijainti ja elinkeinorakenne. Arviointiohjelmaan olisi tullut sisällyttää myös häiriintyvien kohteiden kuten päiväkotien, koulujen ja vanhainkotien yms. sijainti hankkeeseen nähden. Arvioinnissa tulisi esittää edellä mainittuihin kohdistuvat vaikutukset ja arvioida haittaako liikennöinti asukkaiden ja erityisryhmien liikkumista. Samoin tulisi arvioida kuljetusreittien läheisyydessä asuville ihmisille mahdollisesti aiheutuvia melu- ja turvallisuushaittoja.

Arviointiselostukseen liitettävät kartat tulisi tehdä arviointiohjelmassa olleita karttoja suuremmaksi ja kiinnittää huomiota karttojen luettavuuteen.

Lääninhallituksen mielestä erityistilanteista (onnettomuudet yms.) johtuvat vaikutukset tulisi sisällyttää vaikutusten arviointiin.

Arviointiohjelmasta ei selviä, kuka suorittaa arvioinnin hankittujen aineistojen perusteella. Lääninhallituksen mielestä arvioinnissa käytettävät menetelmät tulisi olla sellaisia, että ne antavat mahdollisuuden vuorovaikutukseen ja että sosiaali- ja terveysalan asiantuntijoita käytetään täydentämään ja tulkitsemaan hankittua arviointiaineistoa. Lisäksi terveysvaikutusten ja sosiaalisten vaikutusten arvioinnissa tulisi olla mukana paikalliset sosiaali- ja terveyshuollon asiantuntijat ja tehdä vaikutusten arviointi vertailukelpoisin arviointiperustein.

Ylä-Savon kehitys ry toteaa, että valimotoinnin laajennuksen vaikutukset näkyvät ympäristössä ihmisten elintoimintoihin positiivisesti työpaikkojen ja sitä kautta hyvinvoinnin lisääntymisenä.

Yhdistyksen mielestä huomioitavaa on se, että yhtiö edistää laajennushankkeellaan merkittävästi kotimaisen tuulivoimaloiden valmistuskapasiteettia ja siten edistää, ainakin välillisesti, puhtaan energian tuottamista ja puhtaita ympäristöarvoja.

Henkilö A.A. vastustaa laajennushanketta, mikäli jo olemassa olevia meluhaittoja, noen leviämistä ja tärinöitä saada pienennettyä.

Hänen mielestään jo olemassa oleva meluhaitta on häiritsevää, vaikka mittauksissa melu on alittanutkin ohjearvot. Melumittausten jälkeen myös olosuhteet ovat muuttuneet, koska suojapuusto on kaadettu. Laajennushankkeen yhteydessä mahdollisesti rakennettavat uudet puhaltimet saattaa lisätä melun määrää hänen asuinkiinteistöllä.

Lopuksi hän ehdottaa meluaidan rakentamista, äänekkäiden puhaltimien nykyai-kaistamista ja putkistojen äänieristämistä.

Henkilö B.B. on esittänyt, että jo nykyinen toiminta aiheuttaa häiritsevää tärinää ja hajuhaittoja, joiden vaikutukset tulee arviointiselostuksessa arvioida sekä esittää toimenpiteitä, joilla em. haittoja voidaan laajennushankkeen yhteydessä vähentää.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Hankekuvaus

Arviointiohjelmassa on kerrottu selvästi hankkeen nimi ja sijainti. Sen sijaan siinä ei ole mainittu hankkeesta vastaavan yhdyshenkilön, eikä yhteysviranomaisen yhteystietoja. Nämä tulee kertoa selkeästi arviointiselostuksessa sekä kertoa myös mahdollisen arviointia tekevän konsultin tiedot.

Hankkeen tarkoituksesta on kerrottu arviointiohjelmassa riittävästi. Hankkeen tavoitteet on kerrottu myös selkeästi. Arviointiohjelman yleistasoisuus helpottaa osallisten ymmärrystä hankkeen teknisestä toteutuksesta sekä mitä toimintoja valimotoinnista liittyy. Arviointiohjelman yleistasoisesta esitystavasta sekä taulu-

koiden ja karttojen heikosta tasosta johtuen osallisten on ehkä vaikea hahmottaa kaikkia hankkeen mahdollisesti aiheuttamia vaikutuksia, miten niitä arvioidaan ja millä menetelmillä. Edellä mainituista syistä johtuen kaikkia hankkeen mahdollisesti aiheuttamia vaikutuksia on vaikea hahmottaa.

Arviointiohjelmassa on esitetty tiedot käytettävistä kemikaaleista ja niiden määristä. Arviointiselostuksessa on esitettävä lisäksi arvio tuotantoprosessin kemikaalipäästöjen ympäristövaikutuksista ja haitallisten vaikutusten lieventämismahdollisuuksista.

Hankkeen keskeiset ominaisuudet ja tekniset ratkaisut sekä kuvaus toiminnasta on kerrottu selkeästi arviointiohjelmaan kuuluvalla tasolla. Arviointiselostuksessa on kiinnitettävä kuitenkin huomiota siihen, että arvioitavat vaikutukset tulevat arvioiduksi kaikilta osin mukaan lukien mm. kuljetusten liikenteelliset ratkaisut ja niiden aiheuttamat vaikutukset.

Arviointiohjelmassa on kerrottu tiedot hankkeen suunnitteluvaiheesta ja toteutus-aikatauluista selkeästi ja ymmärrettävästi, joskin aikatauluja kuvaavan taulukon luettavuus on heikko. Hankkeen vaatimia lupia kuvaava kohta olisi voinut olla selkeämpi ja kattavampi. Arviointiselostuksessa on kerrottava tarkemmin mitä lupia hankkeen toteuttaminen tarvitsee ja kuvattava vähintäänkin yleisellä tasolla, mitkä ovat osallisten vaikutusmahdollisuudet kussakin lupa- tai hyväksymismenettelyssä.

Arviointiohjelmassa on kuvattu niukasti itse ympäristövaikutusten arviointia, joskin arviointiohjelmasta on löydettävissä keskeisiltä osin, kuinka itse vaikutusten arviointi on tarkoitus tehdä.

Vaihtoehdot ja niiden käsittely

Arviointiohjelmassa on kerrottu, että vaikutustenarviointi tullaan tekemään yhdelle toteutusvaihtoehdolle ja ns. nollavaihtoehdolle, jolloin hanketta ei toteuteta. Valittuja vaihtoehto voidaan pitää riittävänä, koska kyseessä on jo toiminnassa oleva valimo, jolla on toiminnalleen voimassa oleva ympäristölupa.

Vaikutukset ja niiden selvittäminen

Yleistä

Arviointiselostuksessa tulee kiinnittää huomiota siihen, että hanketta koskevat selvitykset ovat riittävän kattavat, monipuoliset ja luotettavat sekä sisällöllisesti että alueellisesti. Hankkeen sijainnista johtuen erityistä huomiota tulee kiinnittää tehdasalueen aiheuttamien kokonaisvaikutusten selvittämiseen, jotta hankkeen aiheuttamien vaikutusten tunnistaminen sekä vaikutus selvitysten kohdentaminen olisi mahdollista.

Hanke sijoittuu alueelle, jonka läheisyydessä on asuinkiinteistöjä, joiden asukkaat ovat jo nykyisen toiminnan aikana kokeneet häiriötä mm. melun, hajun ja pölyn osalta. Nämä tiedossa olevat nykyisen toiminnan haitat tulee ottaa huomioon vaikutusten arvioinnissa sekä esittää riittävässä määrin haittojen torjuntatoimenpiteitä. Keskeistä arvioinnissa on em. lisäksi arvioida hankkeen aiheuttamien vaikutusten merkittävyyttä kullekin jo olemassa olevalle vaikutukselle. Lisääkö hanke jonkin vaikutuksen merkittävyyttä vai vähentääkö hanke jonkin vaikutuksen merkittävyyttä?

Arviointiohjelmassa on esitetty yleisellä tasolla ne olemassa olevat suunnitelmat ja selvitykset, joihin tehtävä arviointi pohjautuu. Osa käytettävistä aineistoista, kuten mm. tehdyt melumittaukset, pohjautuu sellaiseen tietoon tai tietolähteeseen, jonka paikkansa pitävyyttä tulee tarkastella kriittisesti. Mikäli esitettyjen tietojen käytettävyydessä on merkittäviä epävarmuuksia, tulee arvioinnin pohjaksi pyrkiä saamaan luotettavampaa lähtöaineistoa joko selvityksin tai muulla luotettavalla tavalla. Lisäksi nämä tiedot on käsiteltävä epävarmuuksia kuvaavassa arviointiselostuksen kohdassa. Lähtökohtaisesti arvioinnissa ei kuitenkaan tule käyttää tietoa, jonka luotettavuutta voidaan yleisesti epäillä.

Kerättävien tietojen analysoinnissa tulee käyttää asianomaiseen alaan perehtyneitä asiantuntijoita, joilla on kokemusta ao. vaikutusten luotettavasta arvioinnista sekä käyttää riittävästi aikaa luotettavien lähtötietojen keräämiseen. Hankkeen aikataulu ei saa olla esteenä luotettavien lähtötietojen hankkimiselle.

Arviointiohjelmassa on kerrottu pääosin ymmärrettävästi eri vaikutusten arviointitavat. Käytettävien arviointimenetelmien kuvaus on paikoin yleispiirteinen, joskin riittävä. Arviointiohjelmassa ei kuitenkaan ole kerrottu kaikilta osin sitä, kuka/ketkä arvioinnin tekevät ja mikä on heidän asiantuntemuksensa ko. vaikutuksen arvioimiseen. Arvioinnissa tulee käyttää kuhunkin vaikutukseen perehtyneitä asiantuntijoita. Lisäksi arvioinnissa tulee kiinnittää erityisesti huomiota vaikutusten merkittävyyden arvottamiseen sekä pyrkiä arvioimaan tältä pohjalta kaikki vaikutukset, niin myönteiset kuin kielteisetkin, mahdollisimmin hyvin ja kattavasti.

Karttaesitys vaikutusalueen rajauksesta olisi saanut olla selkeämpi ja luettavampi, jolloin eri tarkastelualueiden rajausten hahmottaminen sekä rajausten luotettavuutta olisi voitu arvioida. Vaikka esitetyt vaikutusten tarkastelualueet ovat ennakkoon arvioiden oikeankaltaisia, tulee niitä arvioinnin yhteydessä laajentaa, mikäli arviointitulokset antavat siihen aihetta.

Arviointiselostuksessa on kiinnitettävä huomiota mahdollisten haitallisten vaikutusten torjuntaan sekä esitettävä lieventämistoimenpiteitä, joilla voidaan varmistaa, että hankkeen toteutuessa lähialueen asuinalue-, virkistyskäyttö-, maankäyttö-, viihtyvyys- jne. arvot eivät laskisi. Kaikkien keskeisten haittojen torjuntaa ja lieventämistoimenpiteitä tulee tarkastella myös sosiaalisten vaikutusten näkökulmasta.

Vaikutukset luontoon, kasvillisuuteen ja eläimistöön

Hanke sijoittuu nykyiselle teollisuusalueelle. Vaikka tästä syystä on oletettavaa, ettei hankkeella ole merkittäviä kasvillisuuteen ja eläimistöön kohdistuvia vaikutuksia, tulee arviointiselostuksessa olla kuvaus lähialueen metsätyypeistä, luonnon ominaispiirteistä jne. sekä kuvata niihin kohdistuvien vaikutusten laatua ja merkittävyyttä.

Mikäli arvioinnin yhteydessä havaitaan, että oletettu vaikutusalue on arvioitua laajempi, tulee arvioinnissa tarkastella vaikuttaako hanke Tismiön Natura-alueeseen.

Vaikutukset maisemaan ja virkistyskäyttöön

Hankkeen vaatimat uudisrakennukset sijoittuvat rakennettuun tehdasympäristöön ja uudisrakennukset ovat kiinteästi yhteydessä jo rakennettuihin rakennuksiin. Tästä johtuen hankkeella ei voida olettaa olevan merkittäviä vaikutuksia lähi- eikä kaukomaisemaan.

Vesistö- ja pohjavesivaikutukset

Vesistöön kohdistuvien vaikutusten arviointia on arviointiohjelmassa kuvattu niukasti, joskin keskeisiltä vaikutustavoiltaan riittävästi.

Valimon toiminta-alue ei sijoitu pohjavesialueelle, eikä alueen läheisyydessä käytetä pohjavettä talousvetenä, jonka johdosta pohjaveteen ja sitä kautta tapahtuvien vaikutusten merkittävyys on ennakkoon arvioiden vähäinen.

Melu-, pöly-, haju- ja värinävaikutukset

Valtioneuvosto on 31.5.2006 tehnyt periaatepäätöksen, jonka tavoitteena on alen-taa ympäristön melutasoa ja vähentää altistumista melulle. Tämä valtioneuvoston periaatepäätös tulee huomioida arviointiselostuksessa sekä tarkastella yleisellä tasolla kuinka melulle altistuvien määrää voidaan toiminnassa vähentää. Tarkas-teluun tulee sisällyttää niin valimotoiminta kuin myös raaka-aineiden ja tuotteiden kuljetusreitit.

Valtioneuvosto hyväksyi 8.2.2007 asetuksen, joka säättää tavoitearvot ilmassa olevien haitallisten metallien ja PAH-yhdisteiden (polysykliset aromaattiset hii-livedyt) pitoisuuksille. Asetuksen mukaan mm. arseenin, kadmiumin ja nikkelin vuosikeskiarvopitoisuuksina annetut tavoitearvot on pyrittävä saavuttamaan vuo-teen 2013 mennessä. Asetus tuli voimaan 15.2.2007. Lisäksi asetuksella sääde-tään mm. näiden aineiden pitoisuuksien ja laskeumien seurannasta, niistä tiedot-tamisesta ja toimista tavoitearvot ylittävien pitoisuuksien alentamiseksi. Arsee-nin, kadmiumin, nikkelin, elohopean ja PAH-yhdisteiden merkittävimmät pääs-tölähteet ovat energiantuotanto ja lämmitys sekä erilaiset teollisuusprosessit, ku-ten metalli-, sellu- ja paperiteollisuus sekä öljynjalostus. Nämä metallit ja yhdis-teet ovat terveydelle haitallisia jo pieninä pitoisuuksina, eikä niille ole voitu mää-rittää täysin haitatonta kynnsarvoa. Vaikka Suomessa aineiden pitoisuudet ovat yleensä selvästi tavoitearvoja matalampia, tulee arvioinnissa ottaa huomioon uu-den asetukset asettamat tavoitteet.

Alueen asukkaat ovat kokeneet yhtenä merkittävimpanä haittavaikutuksena jo olemassa olevasta toiminnasta pölyn/noen. Tämä tulee huomioida hankkeen vai-kutusten arvioinnissa sekä etsiä toimintaan liittyviä ratkaisuja em. haittojen vä-hentämiseksi.

Yhtenä keskeisenä nykyisen toiminnan aiheuttamana haittana on koettu erityises-ti yöaikaan aiheutuva värinä, joka on tullut esille niin YVA-menettelyä koskevas-sa tiedotustilaisuudessa kuin myös annetuissa lausunnoissa. Nykyinen toiminta sijoittuu sellaiselle maa- ja kallioperälle, joka edesauttaa toiminnassa syntyvän värinän kulkeutumista häiritsevänä lähialueen asuinkiinteistöille. Tästä syystä vaikutusten arvioinnissa on arvioitava, kuinka paljon laajennushanke lisää värinää, muuttuuko sen ajankohta ja suuruus. Lisäksi on etsittävä keinoja millä kei-noilla värinää voitaisiin vähentää. Värinän määrään ja voimakkuuden arvioimi-seksi tulee mahdollisuuksien mukaan tehdä värinämittauksia.

Sosiaaliset vaikutukset ja vaikutukset ihmisten terveyteen

Sosiaalisten vaikutusten tarkastelu on arviointiohjelmassa esitetty yleisellä tasolla, eikä siitä selviä, kuinka sosiaalisten vaikutusten arviointi on tarkoitus tehdä.

Terveysvaikutusten kannalta on oleellista selvittää tarkasteltavan vaihtoehdon vaikutukset vaikutusalueella asuvien ihmisten terveydellisiin oloihin. Tämä edellyttää tietoa nykytilasta. Melu ja ilman laatu (pöly, päästöt) ovat mm. ihmisen terveyteen vaikuttavia keskeisiä tekijöitä, joihin hankkeen vaikutuksia tulee tarkastella.

Sosiaalisten vaikutusten arviointia varten on vaikutusalueelta koottava riittävät taustatiedot elinoloista ja sosiaalisen ympäristön tilasta. Vaikutuksia nykyisten asuttujen kiinteistöjen asumismahdollisuuksiin, elinkeinojen harjoittamiseen, maankäyttöön, ihmisten virkistysmahdollisuuksiin, viihtyvyyteen, liikkumiseen, turvallisuuteen, työllisyyteen on vähintäänkin tarkasteltava arviointiselostuksessa.

Jo nykyinen toiminta on aiheuttanut joidenkin syntyneiden haittojen vuoksi negatiivisen mielikuvan haitallisista vaikutuksista. Tästä syystä arvioinnin tulee pitää sisällään myös tarkastelun siitä, millaiseksi lähialueen ihmiset kokevat oman asuinympäristönsä asuinviihtyvyydelle tapahtuvat muutokset, mikäli hanke toteutetaan.

Erityisen hyvänä voidaan pitää sitä, että arviointiohjelmassa on kerrottu sosiaalisten vaikutusten arvioinnissa käytettävän hyväksi sosiaali- ja terveysministeriön oppaita. Näissä oppaissa on kerrottu melko seikkaperäisesti, kuinka sosiaalisten vaikutusten arviointi tulisi tehdä.

Vaikutukset liikenteeseen ja liikkumiseen

Hankkeen liikenteelliset vaikutukset tulee arvioida perusteellisesti, kiinnittäen erityisesti huomiota niihin alueisiin, joissa raskaan liikenteen määrissä, suuntautumisessa ja vaihteluihin ajallisesti on erityistä merkitystä. Samoin vaikutuksia tulee arvioida olemassa olevien liittymäratkaisujen osalta, jos raskaanliikenteen kasvulla on heikentävää vaikutusta liittymien toimivuuteen.

Arviointiselostuksessa tulisi tarkastella myös mahdollisuuksia raaka-aineiden eri kuljetusmahdollisuuksiin ja niistä aiheutuviin kokonaisvaikutuksiin, vaikka lähtökohtaisesti kuorma-autokuljetukset olisivatkin toiminnan kannalta perustelumpia.

Riskit ja häiriötilanteet

Ympäristöön kohdistuvien riskien ja häiriötilanteiden arviointi tuodaan arviointiohjelmassa esille yleisellä tasolla. Arviointiselostuksessa tulee kuvata tarkemmin ympäristöriskien ja häiriötilanteiden tyyppi, todennäköisyys, ihmisiin kohdistuva terveysriski ja ympäristövaikutukset sekä esitetään keinoja onnettomuuksien estämiseksi.

Epävarmuustekijät ja oletukset

Hankkeen ympäristövaikutusten arviointi perustuu pitkälti arviointiohjelman mukaan jo tehtyihin selvityksiin sekä nykyisen toiminnan kuormitustietoihin. Lähtökohtaisesti näiden tietojen pohjalta voidaan oletettavasti tehdäkin luotettava arviointi. Arvioinnissa on kiinnitettävä huomioita mainittuihin selvityksiin, tutkimuksiin ja olettamuksiin liittyy epävarmuustekijöitä, joiden vaikuttavuutta arviointitulokseen tulee arviointiselostuksessa tarkastella kokonaisvaltaisesti ja kattavasti. Mikäli epävarmuudet käytettävien aineistojen osalta aiheuttavat merkittävää epäluotettavuutta itse arvioinnin tulokseen, tulee näiltä osin lähtöaineistoja täydentää ja ajantasaistaa.

Vaihtoehtojen vertailu

Arviointiselostuksessa on kuvattava käytetty vertailumenetelmä siten, että asianosaiset voivat aidosti arvioida tehtyä vertailua eri vaihtoehtojen välillä. Kunkin vaikutuksen merkittävyyden arvioimisessa tulee huomioida, että merkittävyyden ratkaisee lopulta se, mistä arvomaailmasta asiaa lähestytään. Arviointiselostuksessa tulisi käyttää eri vaikutusten merkittävyyden arvottamiseen laajaa asiantuntijajoukkoa ja alueen asukkaita hyväksi.

Osallistuminen

Hankkeeseen ei ole nimetty ohjausryhmää, jonka nimeämistä tulisi harkita itse arvioinnin ajaksi. Mahdollisesti nimettävälle ohjausryhmälle olisi annettava riittävästi aikaa tutustua itse arvioinnin tuloksiin, jonka pohjalta vaikutusten merkittävyyttä voitaisiin luotettavasti arvioida. Samalla ohjausryhmän kokoonpanoon tulisi ottaa mukaan vähintäänkin lähialueen asukkaiden edustaja sekä tarvittaessa edustaja myös Iisalmen kaupungin ympäristöterveyspuolen edustaja..

Raportointi

Arviointiohjelma on saatu tiiviiseen ja yleistettyyn esittämistapaan. Erityisesti hankkeen tekninen kuvaus prosessikaavioineen on tehty kiitettävästi. Yleistetty esittämistapa on saattanut joiltakin osin hankaloittaa ja heikentää vaikutusten arvioinnin selkeyttä ja ymmärrettävyyttä. Tästä syystä arviointiselostuksessa on kerrottava selkeästi mihin tietoihin ja tehtyihin selvityksiin arviointi perustuu kunkin vaikutuksen osalta. Arviointiselostus tulee pyrkiä tekemään ymmärrettävään ulkoasuun sekä kiinnittää huomiota arvioinnin tuloksista tehtävän tiivistelmän ymmärrettävyyteen.

Yhteenvedo

Ympäristökeskus katsoo arviointiohjelman täyttävän YVA-asetuksen (713/2006) 9 §: n sisällölliset vaatimukset. Arviointiohjelma on tehty riittävän kattavasti ja onnistuttu samalla tekemään se silti tiiviiseen esitysmuotoon, josta selviää hyvin se mitä on tarkoitus arvioida ja kuinka vaikutukset tullaan arvioimaan.

Arviointiohjelmaa on tarkennettava melu- ja värinävaikutusten osalta. Näiden vaikutusten arviointia on täsmennettävä sekä tarvittaessa tehtävä lisäselvityksiä.

Hankkeen arvioinnissa on pyrittävä kattavaan yhteisvaikutusten arviointiin kaikkien vaikutusta aiheuttavien tekijöiden osalta, huomioiden nykyisen toiminnan vaikutukset. Keskeistä arvioinnissa on pyrkiä kuvaamaan aiheuttaako nyt toteutettavaksi aiottu hanke vaikutusten lisääntymistä vai vähentääkö hanke jo olemassa olevia vaikutuksia.

Arviointiselostuksessa on tuotava esille ymmärrettävästi arvioinnissa käytetyt menetelmät ja mihin oletuksiin, laskelmiin tai arvioihin tehty ympäristövaikutusten arviointi on perustunut.

Vaikutusten merkittävyys ja merkittävyyden arvottaminen on keskeinen osa ympäristövaikutusten arviointia. Merkittävyyden arvottamisessa tulisi käyttää laajaa asiantuntijajoukkoa ja alueen ihmisiä hyväksi, koska heillä kullakin on omasta arvomaailmastaan syntynyt kuva kunkin vaikutuksen merkittävydestä.

ARVIOINTIOHJELMAN JA YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄOLO

Yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta on nähtävillä arviointiohjelman kanssa arviointimenettelyn ajan 7.4.2008 alkaen Iisalmen kaupungintalolla, ja Pohjois-Savon ympäristökeskuksessa. Lausunto on luettavissa myös Pohjois-Savon ympäristökeskuksen verkkosivuilla osoitteessa www.ymparisto.fi/psa.

JAKELU JA MAKSUT

Componenta Suomivalimo Oy
Parkatintie 31
74120 Iisalmi

Yhteysviranomaisen lausunnosta peritään ympäristöministeriön asetuksen alueellisten ympäristökeskusten maksullisista suoritteista (1387/2006) mukainen maksu.

Maksu on 4370 €, joka peritään hankkeesta vastaavalta eli Componenta Suomivalimo Oy:ltä.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua maksun määränneeltä viranomaiselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.

Johtaja

Markku Henttonen

Ympäristöinsinööri

Jorma Lappalainen

Liitteet: Ympäristövaikutusten arvioinnissa käytettäviä käsitteitä
Kopiot annetuista lausunnoista ja mielipiteistä (hankkeesta vastaavalle)

Luettelo lausunnon/muistutuksen antajista:

Iisalmen Luonnon Ystävien yhdistys ry
Itä-Suomen lääninhallitus/Kuopion alueellinen paikallisyksikkö
Itä-Suomen työsuojelupiiri
Pohjois-Savon liitto
Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri
Savo-Karjalan tiepiiri
Ylä-Savon seudun kansanterveystyön kuntayhtymä, ympäristöosasto
Ylä-Savon Kehitys Oy
(+ 2 yksityishenkilöä)

Tiedoksi:

Iisalmen kaupungin, tekninen virasto
Iisalmen kaupunginhallitus
Itä-Suomen ympäristölupavirasto
Pohjois-Savon työvoima- ja elinkeinokeskus
Suomen Ympäristökeskus
Ylä-Savon Jätehuolto Oy

Liite yhteysviranomaisen arviointiohjelmasta antamaan lausuntoon

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) tarkoituksena on varmistaa, että ympäristövaikutukset selvitetään riittäväällä tarkkuudella merkittäviä ympäristövaikutuksia aiheuttavien hankkeiden suunnittelussa ja että ne kirjataan tulevien päätöksenteon pohjaksi. Ympäristövaikutusten arviointi ei siis ole itsessään päätös, eikä siinä oteta kantaa hankkeesta mahdollisesti aiheutuvien haittojen korvaamisen haitankärsijälle, eikä siinä myöskään oteta kantaa suoranaisesti yksittäisiin yksityiskohtiin. Korvaus yms. vaateet käsitellään hankkeen jatkosuunnittelun ja päätöksen teon yhteydessä, kuten esim. vesilain tai tielain mukaisessa käsittelyssä. YVA-menettelyn tavoitteena on myös lisätä kansalaisten mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa suunnitteluun.

YVA-menettely jakautuu kahteen vaiheeseen, arviointiohjelmaja- ja arviointiselostusvaiheeseen. Arviointimenettely alkaa, kun hankkeesta vastaava toimittaa arviointiohjelman yhteysviranomaiselle. Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa kerrotaan mm., mitä vaihtoehtoja ja vaikutuksia suunnittelun aikana selvitetään. Ohjelman jälkeen laadittava ympäristövaikutusten arviointiselostus sisältää mm. vaihtoehtojen vaikutukset sekä haittojen ehkäisy- ja rajoittamistoimet.

Yhteysviranomainen kuuluttaa arviointiohjelman ja arviointiselostuksen vireilläolosta, kerää mielipiteet ja lausunnot ja laatii niiden pohjalta oman lausuntonsa asiakirjojen riittävydestä. Kansalaisilla, viranomaisilla ja muilla tahoilla on YVA-menettelyssä mahdollisuus vaikuttaa päätöksentekoaikoina sisältöön selvitetävien vaihtoehtojen ja ympäristövaikutusten osalta.

Seuraavassa on kerrottu lyhyesti niitä käsitteitä ja termistöä, jota yleensä käytetään ympäristön vaikutusten arvioinnista annetun lain (468/1994 muutettu 267/1999) mukaisessa arviointimenettelyssä:

Ympäristövaikutuksilla tarkoitetaan hankkeen tai toiminnan aiheuttamia välittömiä ja/tai välillisiä vaikutuksia, jotka kohdistuvat mm.:

- Ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen
- Maaperään, vesiin, ilmaan ja ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen
- Yhdyskuntarakenteeseen, rakennuksiin, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön
- Luonnonvarojen hyödyntämiseen
- Edellä mainittujen tekijöiden keskinäisiin vuorovaikutussuhteisiin

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyllä tarkoitetaan menettelyä, jossa arvioidaan ja selvitetään hankkeiden aiheuttamia ympäristövaikutuksia ja kuullaan niitä, joiden oloihin ja etuihin hanke saattaa vaikuttaa. Arviointimenettely alkaa hankkeesta vastaavan esitettyä arviointiohjelmaja päättyy yhteysviranomaisen antamaan lausuntoon arviointiselostuksesta.

Hankkeesta vastaavalla tarkoitetaan sitä toiminnanharjoittajaa, joka on vastuussa toiminnan suunnittelusta tai toteuttamisesta.

Yhteysviranomaisella tarkoitetaan asetuksella säädettyä viranomaista, joka huolehtii siitä, että hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettely järjestetään asianmukaisesti. Yhteysviranomainen kokoaa annetuista lausunnoista ja mielipiteistä yhteenvedon ja liittää sen hankkeesta vastaavalle antamaansa lausuntoon. Yhteysviranomainen on aina asetuksen mukaan alueellinen ympäristökeskus.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmalla tarkoitetaan hankkeesta vastaavan laatimaa suunnitelmaa kuinka he aikovat arvioida hankkeesta aiheutuvat vaikutukset, mitä selvityksiä heillä on tarkoitus tehdä arvioinnin pohjaksi sekä kuinka he aikovat järjestää ihmisten kuulemisen ja osallistumisen.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksella tarkoitetaan asiakirjaa, jossa hankkeesta vastaava esittää tiedot hankkeesta ja sen vaihtoehtoista, hankkeen aiheuttamista vaikutuksista sekä esittää haittojen vähentämiseksi tekemiään ratkaisuja. Arviointiselostusta laatiessaan hankkeesta vastaava ottaa huomioon yhteysviranomaisen arviointiohjelmasta antaman lausunnon.

Osallistumisella tarkoitetaan sitä vuorovaikutusta ja keskustelua, jota käydään hankkeesta vastaavan, yhteysviranomaisen, muiden viranomaisten sekä hanke- tai vaikutusalueella asuvien välillä.